

Oponentský posudek na disertační práci MUDr. Tomáše Svobody

Téma: Má stanovení nádorových markerů u nádorů ovaria v kontextu posledních negativních závěrů prací i nadále význam?

Posudek:

Zhoubná onemocnění vaječníku patří mezi přední onkologická onemocnění žen. Heterogenita onemocnění se projevuje hlavně tím, že jedna skupina pacientek s pokročilým onemocněním dobře reaguje na cytostatickou léčbu a je pak trvale v remisi. Nicméně jsou další skupiny pacientek, které jednak na léčbu odpovídají jen váhavě a pak skupina odpovídající na léčbu, ale rychle nebo pomalu relabující. Stanovení doby trvání odpovědi nebo prognózy pro DFS (disease free survival) je trvajícím problémem v onkologii. Nádorové markery se před několika lety jevily jako možné východisko a existují klinické práce, které prokazovaly až 6 měsíční předcházení relapsu v jejich zvyšování. Nicméně časem se ukazuje, že ani toto časně zjištění nevede ke zlepšení OS (overall survival). Studium dr. Svobody proto shledávám jako přínosné. Retrospektivní práce s výsledky z doby od roku 1999 může vést k validním výsledkům. Metodika zpracování práce byla jednoduchá a jasně stanovená. Podařilo se získat hodnoty onkomarkerů u 263 pacientek, což je dostatečný soubor k získání validních výsledků. Uvedený soubor pacientek byl podrobně analyzován z mnoha stran, nejen pokud se týká významu onkomarkerů. Z těchto byly hodnoceny hlavně Ca 125 a Ca 72-4, předoperačně a pak v průběhu onemocnění. Významný se stal především onkomarker Ca 125. Jeho předoperační hodnota vyšší jak 280 IU/ml byla zjištěna jako rizikovější pro relaps onemocnění, než hodnota nižší. Celkově však autor neprokazuje význam onkomarkerů jak ve screeningu, tak v dalším průběhu onemocnění. Z toho plyne, že časně nebo odložené podání paliativní chemoterapie v závislosti na časném nebo pozdním zjištění zvýšených onkomarkerů nemá v podstatě zásadní význam pro prognózu onemocnění. Tím se potvrdily závěry ASCO 2009. Zařazení do lepší nebo horší prognostické skupiny na základě předoperačních hodnoty však význam má. Vedlejším produktem rozsáhlé analýzy je zjištění stranové závislosti na prognóze onemocnění, rozdílnosti v přežití dle histologického typu, rovnocennost chemoterapeutických režimů, význam zařazení radioterapie do léčebného procesu.

Závěr: Rozsáhlá a mnohostranná analýzy retrospektivních nálezů u pacientek s karcinomem vaječníku je velmi dobře zpracovaná, metodicky vysvětlená a oddiskutovaná. Celkové zpracování práce sleduje navržené cíle a jde do dalších prognostických oblastí. Některé grafy jsou méně přehledné, v literatuře postrádám české citace, nicméně lze celkově hodnotit, že disertant splnil v předložené práci, že je schopen samostatně myslet a pracovat vědecky, proto práci doporučuji k obhajobě.

Zpracoval dne 20.10.2010

prof. MUDr. Rostislav Vyzula, CSc.
Přednosta Kliniky komplexní onkologické péče
Masarykův onkologický ústav Brno